

Bygdeband

Din hembygd i cyberrymden

I Bergshammars hembygdsförening "digitaliserar" vi vår sockens historia med hjälp av Bygdeband. Någon kanske undrar vad det skall vara bra för, men det kan ställas mot meningen med att ha en bokhylla full med hembygdsforskning i hembygdsgården.

Släktforskarna törstar efter vårt material. Geline, som utöver kyrkböcker på nätet, tillhandahåller Bygdeband, har 20 procent av sina prenumeranter i Amerika. För dessa och många andra släktforskare i Sverige är det inte så lätt att ta sig till rätt hembygds gård för att leta fram uppgifter om sina förfäders boställen. Om torpinventering och annan hembygdsforskning blir tillgängligt över Internet öppnas helt nya möjligheter.

Geline är mycket generös i sitt avtal med Sveriges Hembygdsförbund. De föreningar som tecknar avtal får gratis låna scanner för digitalisering av bilder och dokument samt även ett års tillträde till kyrkböckerna. Dessutom kommer föreningarna att få del av de inkomster som kommer in när Bygdeband blir avgiftsbelagt. Bygdeband är ett användarvänligt program som man kan lära sig utan alltför ingående datakunskap.

Bygdeband - version Bergshammars hembygdsförening.

Vi är i dagsläget fyra användare som kan lägga in material i Bygdeband. Vårt område är Bergshammars gamla socken samt delar av södra och västra Nicolai. Vårt intresse för Nicolai beror på det fina samarbete vi har med Bränn-Ekeby hembygds cirkel, med sitt omfattande arkiv över södra Bergshammar och området runt Bränn-Ekeby. Vi har alltså börjat registrera även det materialet till Bygdeband.

Till höger; Sivert Johansson och Nils Erik Jacobsson funderar över placeringen av någon plats i Hyltinge.

Nedan; Anita Widén från Malmköping registrerar mer eller mindre fiktiva platser i bygden medan representanter från Mellösa ser på i bakgrunden.

Digital arkivering

Dokument och foton scannas och samlas i en enkel databas, typ "mina dokument". En mapp för varje givare/källa där filens originalformat sparas, som regel i formatet tiff. Bilder och dokument kopieras sedan till undermappar som får namnet på

den plats där de hör hemma. Bilder som skall läggas ut på Bygdeband bildbehandlas i programmet Paint.NET, vilket är gratis. Eftersom många bilder är scannade från fotoalbum behöver man ofta rätta upp horisonten. Bilden beskärs och sparas i en storlek, lämplig för att lägga ut på Bygdeband (jpeg 600 pixlar). Bäst gillar jag gamla svartvita foton från förr. De blir utmärkta bilder, uppförstorade i datorn. Sämst är färgbilder från 1970/80-talet, blekta och ofta med dålig skärpa.

Lagring

Vår databas är i dagsläget på drygt 4 GB. I Bygdeband har vi lagt ut 500 bilder, 247 dokument, 204 platser, men mycket mer finns sparat i arkivet. Databasen säkerhetskopieras till en extern hårddisk, inlåst i vapensåp. Vidare lagras databasen på USB minnen som finns hos flera av användarna. Detta är en synnerligen viktig åtgärd!

Registrering i Bygdeband

Före inläggning görs en sekretessprövning med hänsyn till upphovsrätten och personuppgiftslagen, vilket kan vara nog så grannlaga att utföra. Utöver registrering av platser kan man på samma vis registrera en företeelse som: "Bergshammarbilder, Brott, straff och tragedier", etc.

Bygdeband förbättras fortlöpande. Efter sista uppgraderingen kan

man se vad övriga användare registrerat. Detta är en stor fördel eftersom användarna arbetar hemifrån, där vi har tillgång till bredband. Via den underliggande kartan har man koll på alla platser som är registrerade och det går lätt att nå platsen för att redigera eller visa. Med e-post håller vi kontakt om arbetets fortskridande.

Slutord

I mitt arbete med Bygdeband har jag fått kontakt med människor som hittat materialet på nätet och som varit tacksamma och dessutom berikat mig med mer uppgifter. Att låna bilder hos människor i bygden är också mycket roligt.

Finns det några nackdelar med Bygdeband? Ja, det är starkt beroendeframkallande. Jag brukar kalla Bygdeband för mitt dataspel.

Men sätt nu igång, det finns inte någon tidsgräns när arbetet skall vara färdigt, bara att man börjat.

Min förhoppning är att Sörmland är på framkant och fyller ut Sörmlandskartan med klickbara, digitala, gula prickar, rakt in till vår hembygd.

MATS HEDBLOM

BERGSHAMMARS HEMBYGDSFÖRENING

Ovan till höger; Det blir mycket att fundera över en dag som denna. Här sitter deltagare från Torshälla, Frustuna och Vadsbro på rad. Nedan; Roland Gustavsson från Genline demonstrerar hur man registrerar i Bygdeband. Samtliga bilder från arbetsdagen på Åsa folkhögskola den 7 november.

Foto J. Fornedal

Bygdeband i Sörmland

Hembygdsföreningarna i Södermanland är världsbäst på Bygdeband. I alla fall om vi räknar andelen föreningar med underskrivna avtal.

Idag är de 21 stycken, vilket innebär att drygt 30% av alla föreningar ingått avtal med Genline.

Under 2009 har hembygdsförbundet och Genline genomfört tre arbetsdagar där Bygdeband presenterats och deltagarna fått prova på att arbeta i systemet. Totalt har vi haft 94 deltagare vid dessa tillfällen, vilket visar på ett imponerande engagemang från hembygdsföreningarna.

Genline fanns med på höstmötet i Västermo 2007 och presenterade

då för första gången Bygdeband för representanter för de sörmländska hembygdsföreningarna. Då var det nytt och lite oklart vad man skulle tycka. Styrelsen i Södermanlands hembygdsförbund har hela tiden varit mycket positiv till projektet och sett det som en viktig del av att tillgängliggöra och marknadsföra den sörmländska hembygdsrörelsen.

Tre välbesökta arbetsdagar

När det förra hösten var dags att bjuda in till den första arbetsdagen var jag skeptisk till hur intresset skulle se ut. En halvtimme efter att mailet gått ut hade jag de första anmälningarna och sex veckor innan kursen var den fullbokad. Nästa kurs blev även den full – rent av överfull. Intresset från föreningarna var därmed klarlagt. I och med detta har arbetet fortsatt och som det ser ut kommer det att finnas många godbitar i Bygdeband för sörmländska hembygds- och släktforskare.

Bygdeband innebär mycket arbete, men vi börjar nu ana vilket resultat det kan bli av det och det är något mycket positivt.

Arkivarien i mig måste nu få ett par avslutande rader. Glöm inte att deponera ert skannade material till en arkivdepå där materialet skyddas så att även framtida användare kan ta del av dem.

JENNIE FORNEDAL

